

Bilgi Edinme Hakkı Vatandaş Kullanım İstatistikleri (2004-2007): Bir BilgiEdinmeHakki.Org Değerlendirmesi

Ağustos 2008

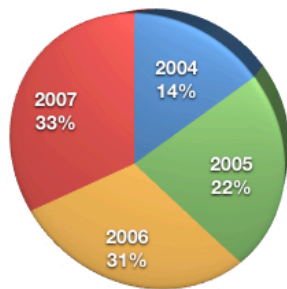
Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, 2007 yılına ait bilgi edinme başvurularının istatistiki verileri içeren raporlarını Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 30. maddesi uyarınca Şubat 2007 içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'na (BEDK) gönderdiler. BEDK tarafından hazırlanan 2007 yılı değerlendirme raporu 30/04/2008 tarih ve 495 sayılı yazı ile TBMM Başkanlığına gönderildikten sonra 27 Haziran 2008 tarihinde TBMM Internet sitesinden yayınlanmıştır. (Bakınız:

http://www.tbmm.gov.tr/bilgiedinme/2007_raporu_baskanlik_aciklamasi.htm ve http://www.tbmm.gov.tr/bilgiedinme/bed_genelrapor_2007.pdf).

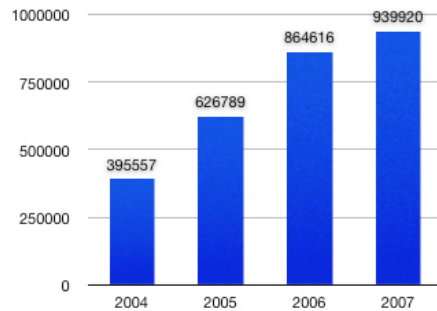
BilgiEdinmeHakki.Org hem 2007 yılının değerlendirmesini hem de 2004-2007 yıllarının değerlendirmesini içeren bu raporu Ağustos 2008 içinde Türk kamuoyu ile paylaşmak için hazırladı. Bu raporun amacı BEDK tarafından hazırlanan ve TBMM tarafından yayınlanan yıllık raporun geçmiş yıllara göre değerlendirilmesi ve yorumlanması, raporlarda verilmeyen bazı bilgilerin kamuoyu ile paylaşılması ve uygulamada ortaya çıkan sorunları günışığına çıkarmaktır.

BEDK tarafından hazırlanan 2007 yılı Değerlendirme Raporuna göre Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun kapsamına giren kurum ve kuruluşlara yapılan başvuru sayısı toplam **998.442**dir. Diğer kurum ve kuruluşlara yönlendirildiği için mükerrer kayda giren 58.522 başvurunun çıkarılmasıyla 2007 yılındaki toplam net bilgi edinme hakkı başvurusunun **939.920** olduğu görülmüştür. Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun yürürlüğe girdiği ilk sene olan **2004'te bu rakam 395.557, 2005 yılında 626.789 ve 2006 yılında 864.616 idi**. Bu rakamlara göre 2004-2007 yıllarında kamu kurum ve kuruluşlarına yaklaşık 3 milyon (**2.826.882**) adet bilgi edinme hakkı başvurusu yapılmıştır.

Toplam BEH Başvuru: 2004-07

Toplam BEH Başvuru: 2004-07

Böylece toplam başvuruların **%14' ü 2004 yılında, %22'si 2005 yılında, %31'i 2006 içinde ve %33'ü de 2007 yılı içinde** yapılmıştır. Başvuru sayılarında 2004 ve 2005 yılları arasında %58 artış gözlemlenirken 2005 ve 2006 yılları arasında %37 artış gözlemlenmiştir. 2006 ve 2007 yılları arasında ise yaklaşık %9 artış gözlemlenmiştir.

Önceki yıllarla kıyaslandığında 2007 yılındaki %9 artış az gibi gözükse de Türkiye'deki rakamlar diğer ülkelere göre çok yüksektir. Örneğin, İrlanda'da 2004 yılında kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan toplam başvuru sayısı sadece 12.597 idi. Bilgi edinme hakkının çok kullanıldığı ülkelerden olan Meksika'da bu rakam 2004 yılı için sadece 37.732 idi. Aynı şekilde Avustralya'da 2004 yılında toplam başvuru sayısı 42.627 idi. Bir başka örnek vermek gerekirse Türkiye 2006 yılı toplam başvuru sayısı (864.616) Avustralya'da bilgi edinme hakkı kanunun yürürlüğe girdiği 1 Aralık 1982 tarihi ve 2007 yıllık bilgi edinme hakkı raporunun yayınlandığı 30 Haziran 2007 tarihi arasında yapılan toplam bilgi edinme hakkı başvuru sayısı olan 804.647'den daha fazladır. Türkiye'deki başvuru sayılarına en yakın ülke olan Romanya'da 2004 yılında 815.528 başvuru yapılmış fakat sonraki yıllarda başvuru sayılarında büyük düşüş gözlenmiştir.

Yıl	BEH başvuru toplam	KABUL	Kısmen KABUL	Gizli Ayrılarak	RED	Yargıya İtiraz
2004	395557	347959	13648	3571	20474	
2005	626789	542364	21712	2564	54234	311
2006	864616	746999	38092	3255	69199	539
2007	939920	751089	108530	8151	70378	554
Toplam	2826882	2388411	181982	17541	214285	1404
Yıl	Valilikler Toplam	KABUL	Kısmen KABUL	Gizli Ayrılarak	RED	Yargıya İtiraz
2004	109799	87782	8384	2767	7312	
2005	195900	156955	7549	2567	17704	207
2006	265799	217345	13702	3255	8268	298
2007	222249	181343	9643	3991	11212	311
Toplam	793747	643425	39278	12580	44496	816
Yıl	Belediyeler TOPLAM	KABUL	Kısmen KABUL	Gizli Ayrılarak	RED	Yargıya İtiraz
2004						
2005	60520	49199	5244	111	3456	24
2006	64894	52943	5139	623	1971	22
2007	102165	88386	6169	97	2940	168
Toplam	227579	190528	16552	831	8367	214

Türkiye genelinde 2004 yılı bilgi edinme başvurusu toplamı – 395.557

- –Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgeye erişim sağlanan başvurular - **347.959 (%87)**
- Kısmen olumlu cevaplanarak kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular - **13.648 (%0.03)**
- –Reddedilen başvurular - **20.474 (%5)**

Türkiye genelinde 2005 yılı bilgi edinme başvurusu toplamı – 626.789

- –Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgeye erişim sağlanan başvurular - **542.364 (%86)**
- Kısmen olumlu cevaplanarak kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular - **21.712 (%3.46)**
- –Reddedilen başvurular - **54.234 (%8.6)**

- –Başvurusu reddedilenlerden yargıya itiraz edenlerin toplam sayısı – **311**

Türkiye genelinde 2006 yılı bilgi edinme başvurusu toplamı – 864.616

- –Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgeye erişim sağlanan başvurular – **746.999 (%86)**
- –Kısmen olumlu cevaplanarak kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular – **38.092 (%4.4)**
- –Reddedilen başvurular – **69.199 (%8)**
- –Başvurusu reddedilenlerden yargıya itiraz edenlerin toplam sayısı – **539**

Türkiye genelinde 2007 yılı bilgi edinme başvurusu toplamı – 939,920

- –Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgeye erişim sağlanan başvurular – **751.089 (%79)**
- –Kısmen olumlu cevaplanarak kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular – **108.530 (%11)**
- –Reddedilen başvurular – **70.378 (%9.3)**
- –Başvurusu reddedilenlerden yargıya itiraz edenlerin toplam sayısı – **554**

İstatistikler: 2004-2005 Karşılaştırma

2005 yılında 2004 yılına göre Türkiye genelinde yapılan başvurularda %**58**- artış gözlemlenmişti. 2004 yılına göre olumlu cevaplanarak bilgi veya belgeye erişim sağlanan başvurularda %**55** artış gözlemlendi. 2004 yılına göre kısmen olumlu cevaplanarak kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurularda %**59** artış gözlemlendi. 2004 yılına göre reddedilen başvurularda %**164** artış gözlemlendi. 2004 yılına göre gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak veya ayrılarak bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurularda %**67** artış gözlemlenmişti.

İstatistikler: 2005-2006 Karşılaştırma

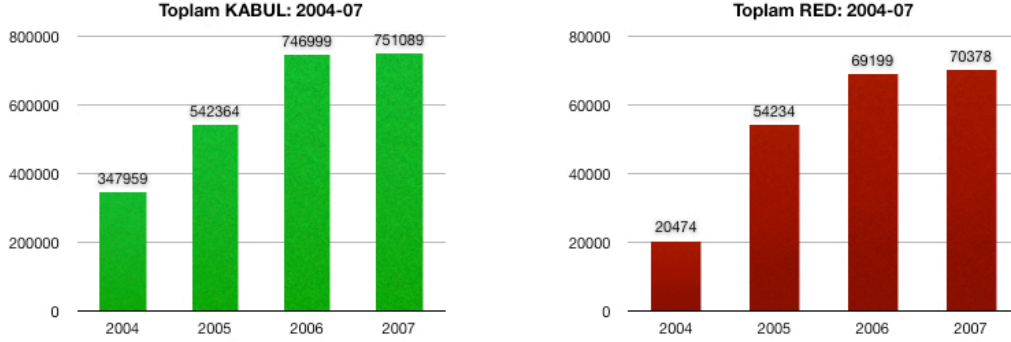
2005 yılına göre Türkiye genelinde yapılan başvurularda %**37** artış gözlemleniyor. 2005 yılına göre olumlu cevaplanarak bilgi veya belgeye erişim sağlanan başvurularda %**37** artış gözlemleniyor. 2005 yılına göre kısmen olumlu cevaplanarak kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurularda %**75** artış gözlemleniyor. 2005 yılına göre reddedilen başvurularda %**27** artış gözlemleniyor. 2005 yılına göre gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak veya ayrılarak bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurularda %**60** artış gözlemleniyor.

İstatistikler: 2006-2007 Karşılaştırma

2006 yılına göre Türkiye genelinde yapılan başvurularda %**9** artış gözlemleniyor. 2006 yılına göre olumlu cevaplanarak bilgi veya belgeye erişim sağlanan başvurularda %**0.05** artış gözlemleniyor. 2006 yılına göre kısmen olumlu cevaplanarak kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurularda %**284** artış gözlemleniyor. 2006 yılına göre reddedilen başvurularda %**0.01** artış

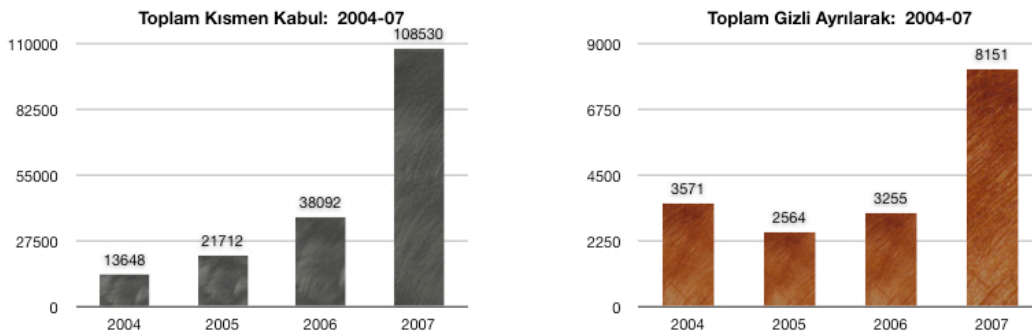
gözlemleniyor. 2006 yılına göre gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak veya ayrılarak bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurularda %250 artış gözlemleniyor.

Toplam Kabul ve Red İstatistikleri: 2004-2007

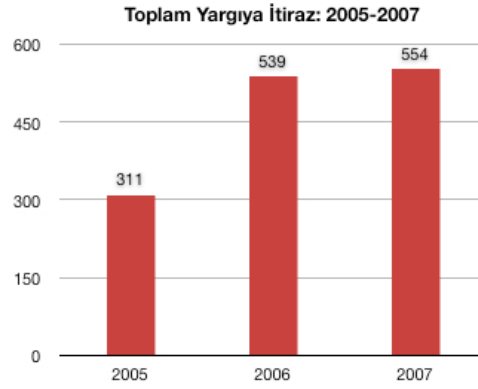
Kamu kurum ve kuruluşları tarafından kabul edilen ve bilgi verilen başvuruların sayısı 2004 yılında 347.959, 2005 yılında 542.364, 2006 yılında 746.999 ve 2007 yılında 751.089 olarak açıklanmıştır. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından red edilen ve bilgi verilmeyen başvuruların sayısı 2004 yılında 20.474, 2005 yılında 54.234, 2006 yılında 69.199 ve 2007 yılında 70.378 olarak açıklanmıştır. Yüzde olarak bakıldığında 2004 yılında yapılan toplam başvuruların %87'si kabul edilirken red edilen başvuruların oranı %5'ti. 2005 yılında yapılan toplam başvuruların %86'sı kabul edilirken %8.6'sı red edilmiştir. 2006 yılında yapılan toplam başvuruların %86'sı kabul edilirken %8'i red edilmiştir. 2007 yılında yapılan toplam başvuruların %79'u kabul edilirken %9.3'ü reddedildi.

Toplam Kısmen Kabul ve Gizli Bilgiler Ayrılarak Verilen Bilgi İstatistikleri: 2004-2007

Kamu kurum ve kuruluşları tarafından kısmen kabul edilen ve kısmen bilgi verilen başvuruların sayısı 2004 yılında 13.648, 2005 yılında 21.712, 2006 yılında 38.092 ve 2007 yılında 108.530 olarak açıklanmıştır. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından içinden gizli bilgiler ayrılarak bilgi verilen başvuruların sayısı 2004 yılında 3.571, 2005 yılında 2.564, 2006 yılında 3.255 ve 2007 yılında 8.151 olarak açıklandı.

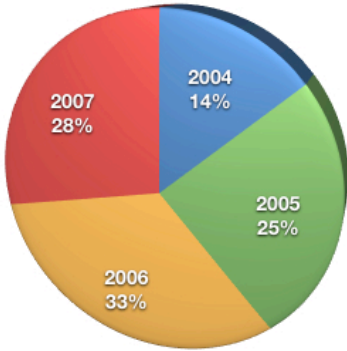
Toplam Yargıya İtiraz İstatistikleri: 2004-2007

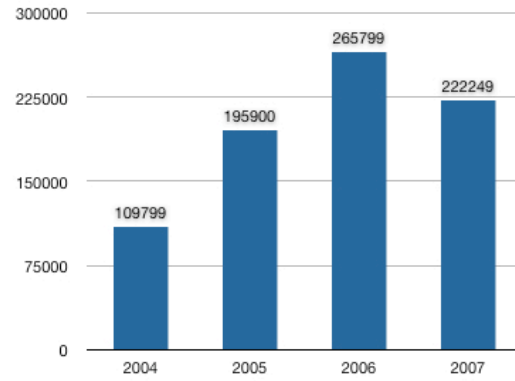
Başvurusu reddedilenlerden yargıya itiraz edenlerin toplam sayısı 2005 yılında 311, 2006 yılında 539 ve 2007 yılında 554 olarak açıklandı.

Valilikler: 2004-2007 İstatistikleri

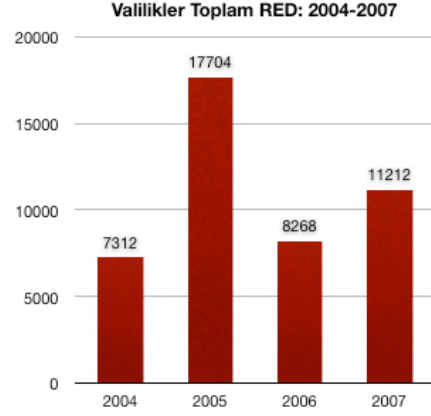
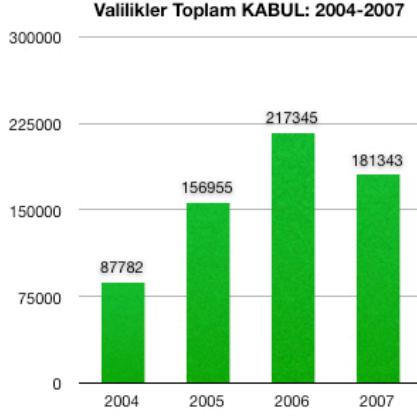
Valilikler Toplam Başvuru: 2004-07

Valilikler Toplam Başvuru: 2004-2007

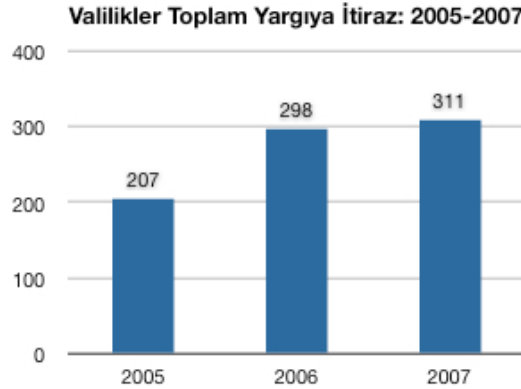

Ülkemizde bulunan 81 valiliğe 2004 yılında 109.799, 2005 yılında 195.900, 2006 yılında 265.799 ve 2007 yılında 222.249 adet bilgi edinme hakkı başvurusu yapılmıştır.

Yapılan bu başvurulardan 2004 yılında toplam 87.782 başvuru kabul edilip bilgi verilirken 7.312 başvuruya red cevabı verilmiştir. 2005 yılında kabul edilip olumlu cevap verilen başvuruların sayısı 156.955 iken red edilen başvuruların sayısı 17.704 olarak açıklanmıştır. 2006 yılında toplam 217.345 başvuru kabul edilip istenilen bilgiler başvuru sahiplerine verilirken 8.268 başvuruya red cevabı verilmiştir. Red cevaplarında 2006 yılında 2005'e göre yarı yarıya düşüş gözlemlenmiştir. 2007 yılı içinde bilgi verilen başvuru sayısı 181.343'e düşerken red cevabı verilen başvuru sayısı 11.212'ye çıkmıştır.

İlaveten 2005 yılında 7.549, 2006 yılında 13.702 ve 2007 yılında 9.643 başvuruya valilikler tarafından kısmen kabul cevabı verilmiştir. 2005 yılında 2.567, 2006 yılında 3.255 ve 2007 yılında 3.991 başvuruya içinden gizli bilgiler ayıklanarak bilgi ve belgeler verilmiştir. 2005 yılında 11.125, 2006 yılında 23.229 ve 2007 yılında 16.060 başvuru valilikler tarafından diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yönlendirilmiştir.

Valilikler genelinde 2005 yılında 207, 2006 yılında 298 ve 2007 içinde 311 başvuru yargıya intikal etmiştir.

En başarılı valilikler:

(1) Hakkari Valiliği: 127 başvurunun 125'ine olumlu cevap verilerek istenilen bilgiler verilmiş, 2 başvuru diğer kurumlara yönlendirilmiş.

(2) Bartın Valiliği: 416 başvurunun 384'üne olumlu cevap verilerek istenilen bilgiler verilmiş, 1 başvuruya kısmen olumlu cevap verilmiş, 31 başvuru diğer kurumlara yönlendirilmiş.

(3) Şırnak Valiliği: 78 başvurunun 76'sına olumlu cevap verilerek istenilen bilgiler verilmiş, 1 başvuru diğer kurumlara yönlendirilmiş, 1 başvuruya da red cevabı verilmiş.

En çok bilgi veren valilikler: İstanbul 16.786, İzmir 12.846 Ankara 12.338

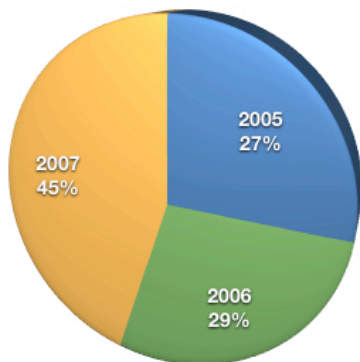
En çok başvuru yapılan valilikler: İstanbul 22.139, Ankara 15.980 ve Aydın 15.864.

En fazla red cevabı veren valilikler: İstanbul 2.376, Aydın 2.035, Yozgat 881

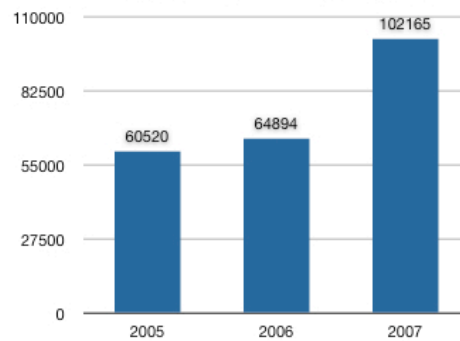
Kararlarına karşı yargıya en fazla itiraz edilen valilikler: Kocaeli (İzmit) 161 dava, Aydın 50 dava ve İstanbul 25 dava.

Belediyeler: 2004-2007 İstatistikleri

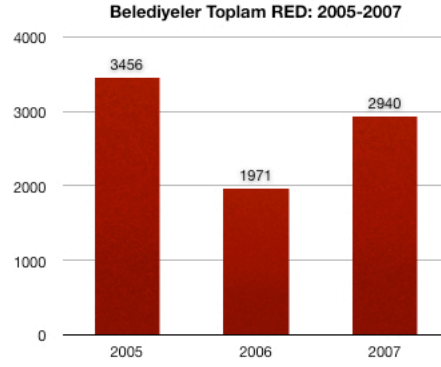
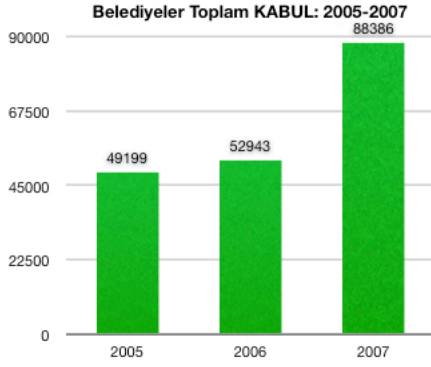
Belediyeler Toplam Başvuru: 2005-07

Belediyeler Toplam Başvuru: 2005-2007

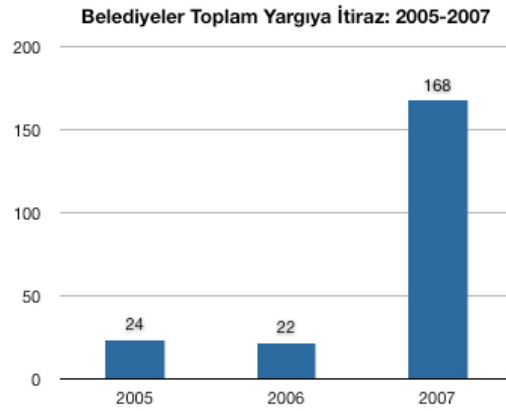

Ülkemizde bulunan toplam 81 il belediyesine 2005 yılında toplam 60.520, 2006 yılında 64.894 ve 2007 yılında 102.165 adet bilgi edinme hakkı başvurusu yapılmıştır.

Yapılan bu başvurulardan 2005 yılında toplam 49.199 başvuru kabul edilip bilgi verilirken 3.456 başvuruya red cevabı verilmiştir. 2006 yılında kabul edilip olumlu cevap verilen başvuruların sayısı 52.943 iken red edilen başvuruların sayısı 1.971 olarak açıklanmıştır. 2007 yılında toplam 88.346 başvuru kabul edilip istenilen bilgiler başvuru sahiplerine verilirken 2.940 başvuruya red cevabı verilmiştir.

İlaveten 2005 yılında 5.244, 2006 yılında 5.139 ve 2007 yılında 6.169 başvuruya belediyeler tarafından kısmen kabul cevabı verilmiştir. 2005 yılında 111, 2006 yılında 623 ve 2007 yılında 97 başvuruya içinden gizli bilgiler ayıklanarak bilgi ve belgeler verilmiştir. 2005 yılında 2.510, 2006 yılında 4.218 ve 2007 yılında 4.573 başvuru valilikler tarafından diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yönlendirilmiştir.

2005 yılında 24, 2006 yılında 22 ve 2007 yılında 168 başvuru sahibi yargı yolu ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen cevaplara itiraz etmiştir. 2007 yılında yargı yoluna gidenlerin sayısında büyük artış gözlemlenmiştir.

En başarılı Belediyeler:

(1): Afyonkarahisar Belediyesi: 438 başvurunun 402'sine olumlu cevap verilerek istenilen bilgiler verilmiş, 32 başvuruya kısmen olumlu cevap verilmiş, 4 başvuru diğer kurumlara yönlendirilmiş.

(2): Gümüşhane Belediyesi: 762 başvurunun 643'üne olumlu cevap verilerek istenilen bilgiler verilmiş ve 119 başvuruya kısmen olumlu cevap verilmiş.

(3): Mardin Belediyesi: 693 başvurunun 688'ine olumlu cevap verilerek istenilen bilgiler verilmiş ve 5 başvuruya kısmen olumlu cevap verilmiş.

(4): Adıyaman Belediyesi: 40 başvurunun 40'ına olumlu cevap verilerek istenilen bilgiler verilmiş.

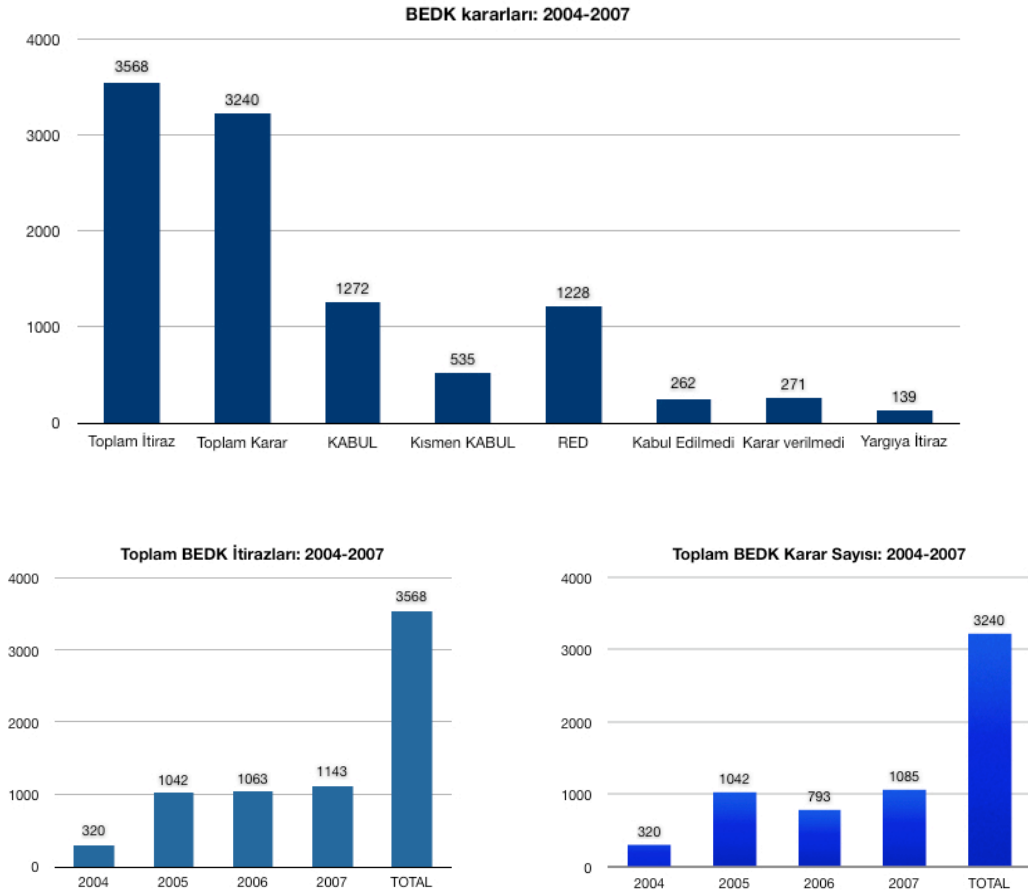
En çok bilgi veren Belediyeler: İstanbul 28.362, Diyarbakır 17.242, Ankara 8.927.

En çok başvuru yapılan Belediyeler: İstanbul 32.352, Diyarbakır 19.974 ve Ankara 9.842.

En fazla Red cevabı veren Belediyeler: İstanbul 1.077, Diyarbakır 225, İzmir 174.

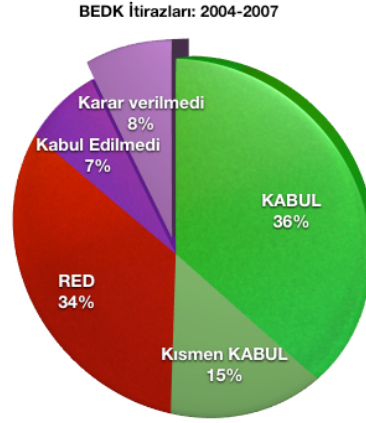
Kararlarına karşı yargıya en fazla itiraz edilen Belediyeler: Batman 143 dava, Kocaeli (İzmit) 7, Diyarbakır 6 dava.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Kararları: 2004-2007

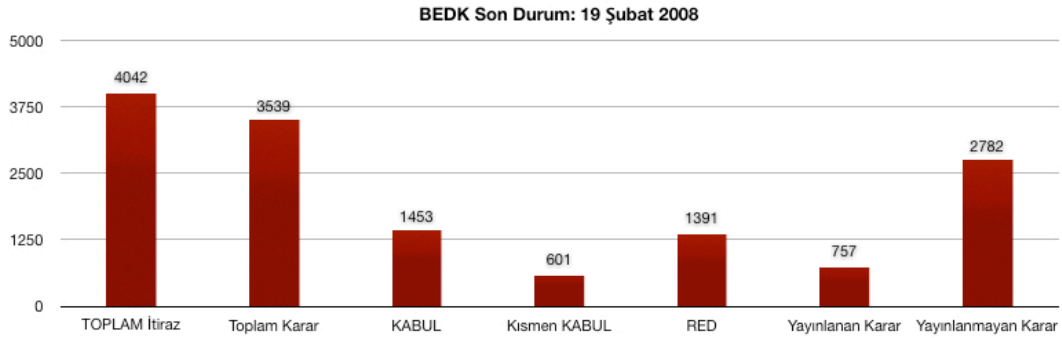

2004-2007 yılları arasında Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'na toplam 3.568 itiraz başvurusu yapılmıştır. 2007 yılı sonu itibari ile Kurul 3.240 başvuruyu karara

bağlamıştır. 1.272 itiraz kabul edilip kamu kurum ve kuruluşlarından vatandaşlara istemiş oldukları bilgi ve belgelerin verilmesi kararı verilmiştir. İlaveten 535 itiraz başvurusu kısmen kabul edilmiştir. 1.228 başvuru ile ilgili olarak Kurul red kararı vermiş ve kamu kurum ve kuruluşlarının çeşitli nedenlerden dolayı bilgi vermeme kararlarını onaylamıştır. Kurul'un verdiği 139 kararla ilgili yargı yoluna gidilmiş ve idari mahkemelerde dava açılmıştır.

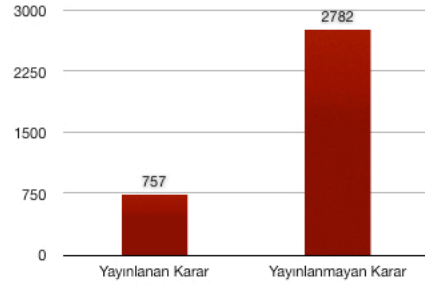
Yüzde oranlarına bakıldığında 2004-2007 arasında Kurul tarafından verilen 3.240 kararın %36'sı kabul edilirken, %34'üne red kararı verilmiştir. %15 kadarına da kısmen kabul kararı verilmiştir.

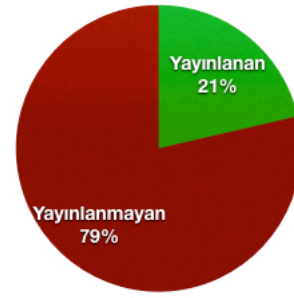
BilgiEdinmeHakki.Org tarafından Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'ndan 05 Mart 2008 tarihinde elde edilen bilgilere göre 24/05/2004 – 19/02/2008 tarihleri arasında BEDK 3.539 itiraz başvurusu hakkında karar vermiştir.

BEDK BilgiEdinmeHakki.Org'a 19 Şubat 2008 itibari ile kararların 93 toplantı sonucunda karara bağlandığını ve 38 toplantıya ilişkin karar defterlerinin www.bedk.gov.tr adresinde yayınlandığını bildirmiştir. Diğer 55 toplantıya ilişkin karar defterlerinin ayıklama çalışmaları devam etmektedir.

Yayınlanan / Yayınlanmayan BEDK Karar Sayısı: 2004-2007

BEDK kararları: 2004-2007

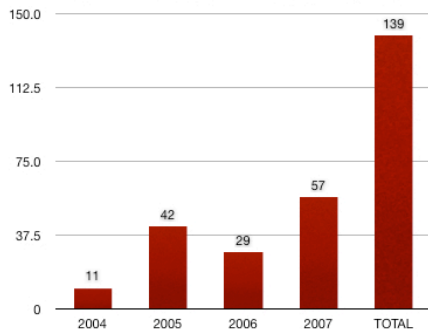

- **Bugüne kadar yayınlanan toplam toplantı defter sayısı: 38**
- **Bugüne kadar yayınlanan toplam itiraz karar sayısı: 757**
- **Henüz yayınlanmayan toplantı defter sayısı: 55 (19.02.2008 itibari ile)**
- **Henüz yayınlanmayan itiraz karar sayısı: 2782 (19.02.2008 itibari ile)**

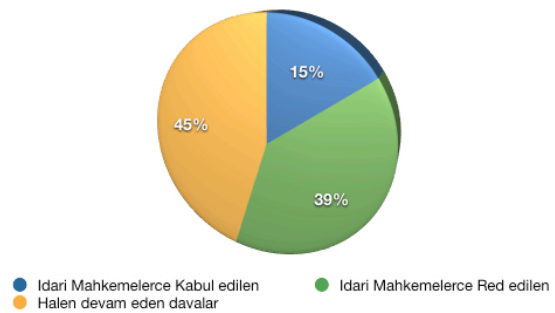
Verilen istatistiki bilgilere göre 24/05/2004 – 19/02/2008 tarihleri arasında BEDK’ya 4.042 adet itiraz başvurusu yapılmıştır. Bu itirazlardan 3.893 adedi işleme alınmıştır. 1.453 itiraz “KABUL” edilerek, kurum ve kuruluşlarca verilen cevaplar yerinde görülmemiştir. İtirazlardan 601 adedi ise “KISMEN KABUL” edilerek kurum ve kuruluşların başvuru sahibine verdikleri olumsuz cevapların bir kısmı yerinde görülmemiş diğer kısmı ise yerinde görülmüştür. İtirazların 1.379 adedi hakkında kurum ve kuruluşların cevapları yerinde görüldüğünden itiraz eden şahıslara “RED” kararı verilmiştir. İtiraz sahiplerince Kurulca daha önce alınmış bir karar ile ilgili olarak yeni bir unsur ileri sürülmeden Kurulun kararını değiştirmesi talebiyle yapılan ikincil itiraz niteliğindeki itirazlardan 12 adedi hakkında “KARAR ALINMASINA YER OLMADIĞI”na hükmedilmiştir. İtirazların 24 adedi ise Kurulca incelemeye alınmıştır. 24/05/2004 – 19/02/2008 tarihleri arasında BEDK’ya yapılan itirazlardan 95 adedi raportörlerce başvuru sırasına göre incelenmekte olup henüz Kurul tarafından görüşülmemiştir.

İdari Mahkemelerdeki Bilgi Edinme Hakkı Davaları: 2004-2007

İdari Mahkemelerdeki BEH davaları: 2004-2007

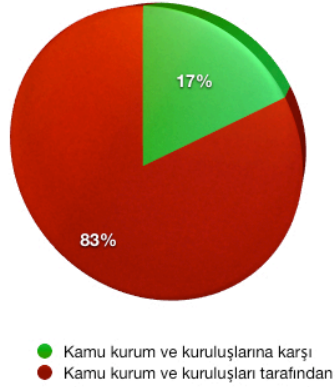

İdari Mahkemelerdeki BEH davalarının Durumu

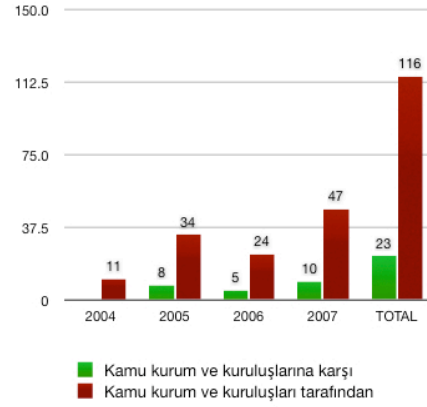

2004-2007 yılları arasında Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'nun vermiş olduğu 139 kararla ilgili yargı yoluna gidilmiş ve idari mahkemelerde dava açılmıştır. 2004 yılında 11, 2005 yılında 42, 2006 yılında 29 ve 2007 yılı içinde 57 dava açılmıştır. Bu davaların %15'i idari mahkemelerce kabul edilirken %39'u mahkemeler tarafından red edilmiştir. 2007 sonu itibari ile %45 oranında davanın devam ettiği bildirilmiştir.

İdari Mahkemelerdeki BEH Davaları

İdari Mahkemelerde Kim Dava Açıyor?

İdari mahkemelerde açılan davaların büyük çoğunluğunu, yaklaşık %83'ünü kamu kurum ve kuruluşları açmıştır. Açılan davaların sadece %17'si vatandaşlar tarafından açılmıştır. Böylece genel toplamda 23 dava vatandaşlar tarafından açılırken 116 dava kamu kurum ve kuruluşları tarafından açılmıştır. Ayrıca 2007 sonu itibari ile 37 davanın Danıştay'a intikal ettiği bildirilmiştir.

Genel Değerlendirme

Her yıl bir öncekine göre bilgi edinme hakkı başvurularının artması doğal olarak sevindiricidir ve hem demokrasi hem de açıklık ve şeffaflık açısından pozitif bir gelişme olarak görülmelidir. Başvuru sayıları arttıkça bir taraftan Türkiye'de bilgi edinme hakkı kültürünün yavaş yavaş yerleşmeye başladığı gözlemlenmekte, diğer taraftan da çeşitli sorunları ortaya çıkarmaktadır. Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu tarafından hazırlanan 2007 yılı Değerlendirme Raporu yayınlanırken Başbakanlık 'uygulamada bazı aksaklıklara rağmen sistemin genelde sağlıklı işlemesi sevindiricidir' demiş fakat aksaklıkların üzerinde durmamıştır. Rakamlar ve istatistikler pozitif gözüktü de yanıltıcı olabilir. O bakımdan biz **BilgiEdinmeHakki.Org** olarak bazı önemli noktaların altını çizmek istiyoruz:

- Defalarca uyarmamıza rağmen ve defalarca bilgi edinme hakkımızdan yararlanarak Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'ndan Kurul kararlarının ivedi bir şekilde yayınlanmasını talep etmemize rağmen Kurul çeşitli nedenlerden dolayı kamuoyunu çok yakından ilgilendiren Kurul kararlarını çok gecikmeli olarak yayınlamaktadır. Bugün itibari ile sadece 757 kararını yayınlayan Kurul'un 3000'e yakın kararı halen yayınlanmayı (*Şubat 2008 itibari ile 3.539 Kurul kararının 2.782'si halen yayınlanmamıştır*) beklemektedir. Elektronik ve bilgi

çağında yaşadığımız göz önünde bulundurulduğunda Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun uygulamasından sorumlu en yüksek merci olan Kurul'un bu tutumu kabul edilemez. Kurul'un kararlarını nedeni ne olursa olsun gizlemesi ve yayınlamaması açıklık ve şeffaflık açısından aşılması gereken sorunların en başında gelmektedir.

- BilgiEdinmeHakki.Org olarak Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'nu kendi vermiş olduğu kararları yayınlamaya ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun amacı olan şeffaf yönetim, tarafsızlık ve açıklık ilkelerinin gerçekleştirilmesine davet ediyoruz. (Bakınız BEDK kararı: 2005/49)
- BilgiEdinmeHakki.Org olarak yüksek sayıda kamu kurum veya kuruluşunun BEDK kararlarına rağmen bilgi edinme hakkı başvurusu yapan şahıslara istedikleri bilgileri vermedikleri gözlemlenmektedir. Aynı şekilde BEDK kararlarına itiraz edip idari mahkemelere giden kamu kurum veya kuruluş sayılarında artış gözlemlenmektedir. BEDK bugüne kadar kanunu uygulamayan ve vatandaşlara ısrarlı bir şekilde cevap ve bilgi vermeyen kamu kurum ve kuruluşları hakkında hiç bir hukuki işlem yapmamıştır, kendi kararlarını uygulamak için idari mahkemelere başvurmamıştır. Kurul karar verdikten sonra politik olarak devreden çıkmakta ve idari bir kurul olarak idare ile daha fazla “uğraşmamaktadır”.
- Aynı şekilde, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu yürürlüğe 4 sene önce girmesine rağmen, bilgi edinme hakkı başvurularına cevap vermeyen kamu kurum ve kuruluşları mevcuttur. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 29. maddesi uyarınca cevap verilmemesi konusunda ihmali, kusuru veya kastı bulunanlar ve görevini yerine getirmeyenler hakkında cezai işlem yapılarak disiplin soruşturması açılması (Bakınız BEDK kararları: 2004/10, 2004/48, 2004/90, 2005/10)¹ gerekmektedir. Fakat Kurul kararlarına² ve şikayetlere rağmen vatandaşlar hiç bir sonuç alamamaktadır. Ayrıca Cumhuriyet Savcılıklarına yapılan suç duyurularından da sonuç alınamamaktadır. Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının cevap ve bilgi vermeme politikası Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na aykırıdır.

¹ BEDK karar No. 2004/10: “Kurulun dilekçe sahibine, itirazının yönlendirildiği kurum tarafından yasal süreler içinde yanıt verilmemesi durumunda, bilgi vermemenin cezai yükümlülükleri olduğunun ve idari yargıya dava açabileceğinin hatırlatılması;” BEDK karar No. 2005/10: Daha önce benzer konularda Kurulumuza yapılan çeşitli itirazlar üzerine alınan 05/07/2004 tarihli ve 2004/16 sayılı, 11/10/2004 tarihli ve 2004/128 sayılı kararlarda da Kurulumuzun aynı mahiyette karar almasına ve işbu kararları İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne tebliğ etmesine rağmen, benzer mahiyetteki başvurulara hala aynı red gerekçesiyle olumsuz cevap vererek 4982 sayılı Kanunun ve mezkur Yönetmeliğin amir hükümlerinin uygulanmasına “kasıtlı” olarak muhalefet eden anılan Müdürlük yetkilileri hakkında 4982 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi gereğince işlem yapılmasını teminen Milli Eğitim Bakanlığı'na yazılmasını”.

² BEDK karar No. 2004/48: “Adı geçen Kurul Kararını uygulamayanlar hakkında başvuru yaptığı Kurumun veya bağlı olduğu Bakanlığın en üst amirine şikayette bulunabileceği veya Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunabileceği ya da idari yargıda dava açabileceği;” BEDK karar No. 2004/55: “Başvuruya anılan Kanun çerçevesinde süresi içinde cevap verilmemesinde ihmali, kusuru veya kastı bulunanlar hakkında anılan Kanunun 29 uncu maddesi kapsamında cezai işlem yapılması;” BEDK karar No. 2004/90: “Başvurusuna cevap vermeyen Aydın Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü yetkilileri hakkında cezai işlem yapılması için söz konusu Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanlığın en üst amirine yazılı şikayette bulunabileceğinin bildirilmesine.”

- Bugüne kadar yayınlanmış olan 2004, 2005, 2006 ve 2007 yıllık değerlendirme raporlarında Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun 30. madde gereği yayınlanması şart koşulmuş olan bazı istatistiki bilgileri Kurul raporlarında yayınlanmamıştır. Bu istatistikler, madde 30(c)’de bahsi geçen “reddedilen başvuruların” dağılımını gösterir istatistik bilgileri ve madde 30(e)’de belirtilen başvuruların reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sonuçları ile ilgilidir. BilgiEdinmeHakki.Org olarak bu istatistiklerin toplanması ve yayınlanması konusundaki girişimimiz sonuçsuz kalmıştır. Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu bu konudaki uyarımızı ve bilgi edinme hakkı başvurumuzu “bahsi geçen istatistiki bilgiler Kurulumuz kayıtlarında mevcut olmadığından 4982 sayılı Kanunun istenecek bilgi veya belgelerin niteliği başlıklı 7. maddesi uyarınca talebiniz karşılanamamaktadır” cevabı ile geçiştirmiştir ve konudan haberdar olmasına rağmen bu önemli bilgilerin toplanması ve yayınlanması için gerekenleri yapmamaktadır.

2004 yılında Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nu yürürlüğe sokan Devlet açıklık ve saydamlığın öneminin farkında olsa da, bu raporda da görüldüğü gibi bu önemli hakkın kullanılmasında giderilmesi gereken çok büyük sorunlar vardır. Açıklık ve saydamlığın güvence altına alınması için ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun uygulaması ile ilgili sorunların giderilmesi için Başbakanlığı, Hükümeti ve TBMM’yi göreve davet ediyoruz.

İletişim:

Doç. Dr. Yaman Akdeniz - akdeniz@bilgiedinmehakki.org

BilgiEdinmeHakki.Org (www.bilgiedinmehakki.org) Türkiye’de Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun ilk uygulamalarından başlayarak “hakkın gereğince kullanımı” konusunda gözlem ve araştırmalar yapmak, bulguları kamuoyuyla paylaşmak, hakkın süjesi olanları da bu konuda bilgilendirmek amacıyla Ekim 2003 tarihinde kurulmuştur.